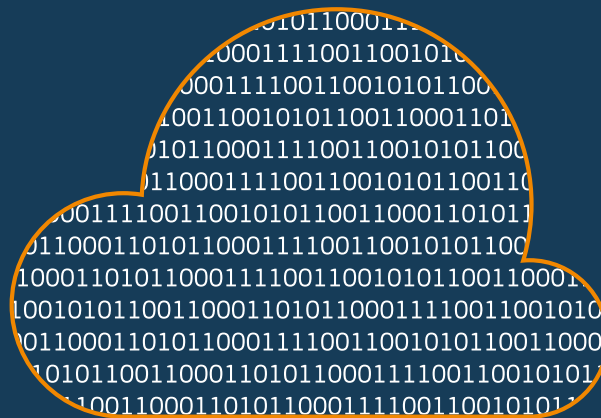

To Twoje dane — przejmij nad nimi kontrolę

**OCHRONA DANYCH W UE:
PRZEWODNIK DLA OBYWATELI**

OCHRONA TWOICH DANYCH NA TERENIE UE

Bez względu na to, czy korzystamy z bankowości elektronicznej, robimy zakupy w sklepach internetowych, surfujemy po serwisach społecznościowych czy składamy elektroniczne deklaracje podatkowe, udostępniamy coraz więcej swoich danych osobowych.

Ogólne rozporządzenie o ochronie danych (RODO) pomaga Ci kontrolować te informacje dzięki **kilku kluczowym prawom**, zapewniającym większe możliwości ochrony.

📌 CZYM SĄ „DANE OSOBOWE”?

W rozumieniu RODO są to wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania żyjącej osoby fizycznej. Może być to na przykład imię i nazwisko, adres domowy, numer dowodu osobistego, adres IP czy informacje dotyczące stanu zdrowia.

Niektóre wrażliwe dane, w tym dane dotyczące stanu zdrowia, rasy, pochodzenia etnicznego, poglądów politycznych i orientacji seksualnej, objęte są szczególną

ochroną. Mogą być gromadzone i wykorzystywane tylko pod ściśle określonymi warunkami, na przykład za zgodą osoby, której dotyczą, lub gdy zezwala na to krajowe prawo.

📌 W JAKICH PRZYPADKACH MAJĄ ZASTOSOWANIE NOWE PRZEPISY?

Przepisy mają zastosowanie, kiedy dane są **gromadzone, wykorzystywane i przechowywane** w postaci cyfrowej lub w uporządkowanym zbiorze w postaci papierowej.

W całej UE obowiązują te same przepisy, które mogą zostać w niektórych obszarach uzupełnione przez prawodawstwo krajowe. Oznacza to, że masz te same prawa bez względu na to, jakiemu podmiotowi z UE przekazujesz swoje dane. Przedsiębiorstwa spoza UE również podlegają regulacjom. Jeżeli oferują towary i usługi na terenie UE lub jeżeli monitorują Twoje zachowania w UE, wówczas mają obowiązek zapewnienia tego samego poziomu ochrony danych.

PRAWO DO INFORMACJI O TYM, KTO PRZETWARZA JAKIE DANE I DLACZEGO

Organizacje, które przetwarzają Twoje dane, mają obowiązek przekazać Ci jasne informacje związane z ich przetwarzaniem, między innymi o następujących kwestiach:

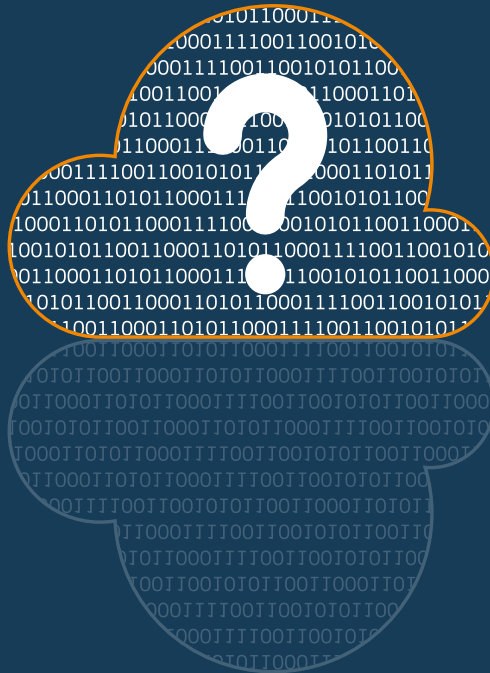
- do jakich celów będą wykorzystywane Twoje dane
- w oparciu o jaką podstawę prawną będą one przetwarzane
- jak długo będą przechowywane
- komu będą udostępniane
- jakie podstawowe prawa w zakresie ochrony danych Ci przysługują
- czy Twoje dane zostaną przekazane do kraju spoza UE
- o przysługującym Ci prawie do złożenia skargi
- w jaki sposób możesz cofnąć wyrażoną wcześniej zgodę
- dane kontaktowe organizacji odpowiedzialnej za przetwarzanie Twoich danych, a także inspektora ochrony danych, jeśli został przez nią powołany.

Informacje te powinny być zakomunikowane **jasnym** i **prostym** językiem.

Dane osobowe mogą być gromadzone i przetwarzane wyłącznie do jasno określonych celów. Jeśli firma chce przetwarzać Twoje dane, musi poinformować Cię o celu, w jakim będzie te dane wykorzystywać. Firmy muszą też dbać o to, aby przetwarzane były tylko istotne dane oraz aby nie były one przechowywane dłużej niż to konieczne.

*Kupujesz coś
w internecie?*

Sprzedawca może gromadzić wyłącznie te dane, które są niezbędne do realizacji umowy. Musi Ci również przekazać wymienione powyżej informacje oraz usunąć dane, kiedy nie będzie już ich potrzebować.

PRAWO DO DOSTĘPU DO DANYCH

Masz prawo zażądać dostępu do swoich danych osobowych, będących w posiadaniu danej organizacji, bez żadnych opłat, a także do otrzymania ich kopii w powszechnie dostępnym formacie.

Aplikacje żądają zbyt wiele?

Masz nowy pulsometr i rejestrujesz się w aplikacji, która monitoruje Twoją aktywność. Możesz poprosić operatora aplikacji o dostęp do wszystkich przetwarzanych informacji na Twój temat, w tym wszystkich danych związanych z subskrypcją (np. Twoje imię i nazwisko oraz dane kontaktowe) i wszystkich dotyczących Ciebie informacji gromadzonych za pomocą pulsometru (np. tętno, wyniki sportowe itp.).

Chcesz się dowiedzieć, co sklep internetowy wie o Tobie?

Robisz zakupy online. Możesz poprosić sklep o przekazanie Ci przechowywanych przez niego danych osobowych, w tym: Twojego imienia i nazwiska oraz danych kontaktowych, danych kart kredytowych, a także informacji o datach i rodzajach zakupów.

PRAWO DO SPRZECIWU

Jeżeli dana organizacja przetwarza Twoje dane osobowe, masz prawo do wniesienia sprzeciwu. Wyjątkiem są jednak sytuacje, w których przeważa interes publiczny. Przykładem mogą być badania naukowe lub historyczne.

Masz także prawo do sprzeciwu wobec otrzymywania materiałów w ramach marketingu bezpośredniego.

Masz dość reklam?

Masz dwa kupione w internecie bilety na koncert swojego ulubionego zespołu. Po zakupie firma bombarduje Cię reklamami koncertów i wydarzeń, które Cię nie interesują. Informujesz internetowego sprzedawcę, że nie chcesz otrzymywać kolejnych materiałów reklamowych. W tym momencie firma powinna zaprzestać przetwarzania Twoich danych na potrzeby marketingu bezpośredniego, więc po jakimś czasie nie będziesz już otrzymywać wiadomości e-mail od tej firmy. Nie powinna też naliczyć za to żadnych opłat.

PRAWO DO POPRAWIENIA DANYCH

Błędy w danych osobowych mogą mieć istotny wpływ na Twoje życie, szczególnie w przypadku ubiegania się o pożyczkę, ubezpieczenie, kredyt itp.

Jeżeli uważasz, że Twoje dane osobowe przechowywane przez daną organizację mogą być niepoprawne, niekompletne lub niedokładne, możesz poprosić ją o ich poprawienie. Organizacja musi to zrobić bez zbędnej zwłoki.

Nieprawidłowe dane narażają Cię na koszty?

Składasz wniosek o nową polisę ubezpieczeniową, ale zauważasz, że firma omyłkowo zarejestrowała Cię jako osobę palącą, co oznacza większe składki. Masz prawo skontaktować się z ubezpieczycielem i poprosić go o poprawienie danych.

PRAWO DO POPROSZENIA O USUNIĘCIE DANYCH ORAZ DO BYCIA ZAPOMNIANYM

Jeżeli jakaś organizacja poprosi Cię o wyrażenie zgody na przetwarzanie Twoich danych, możesz zażądać zaprzestania ich przetwarzania poprzez wycofanie swojej zgody. Wówczas organizacja taka ma obowiązek spełnić Twoją prośbę, o ile nie istnieją podstawy prawne uzasadniające konieczność przetwarzania danych. Wycofanie zgody powinno być tak proste jak jej wyrażenie.

W przypadku gdy Twoje dane nie są już potrzebne lub są przetwarzane niezgodnie z prawem, możesz poprosić o ich usunięcie. Konieczna jest jednak także ochrona innych praw przysługujących obywatelom UE, na przykład swobody wyrażania poglądów. Przykładowo, kontrowersyjne stwierdzenia osób publicznych nie mogą być usuwane, jeżeli interes publiczny wymaga, aby pozostały dostępne w internecie.

Organizacje mają obowiązek usunięcia na żądanie danych osobowych uzyskanych od dzieci, przetwarzanych w aplikacji lub witrynie internetowej.

Nieadekwatne wyniki wyszukiwania?

Po wpisaniu Twojego nazwiska w wyszukiwarkę wśród wyników znajdują się linki prowadzące do starego artykułu w gazecie, dotyczącego postępowania w sprawie długów, które zostały przez Ciebie dawno spłacone. Jeżeli nie jesteś osobą publiczną i jeżeli interes publiczny związany z dostępem do informacji nie przeważa nad Twoim interesem, dotyczącym usunięcia artykułu, operator wyszukiwarki ma obowiązek usunąć linki.

PRAWO DO GŁOSU W PRZYPADKU ZAUTOMATYZOWANEGO PODEJMOWANIA DECYZJI

Niektóre organizacje, na przykład banki, urzędy podatkowe i szpitale, używają algorytmów, aby podejmować decyzje na Twój temat z wykorzystaniem Twoich danych osobowych. Jest to dla nich wygodne, ale nie zawsze przejrzyste, a decyzje takie mogą mieć dla Ciebie skutki prawne lub w inny istotny sposób wpływać na Twoje życie. W takich przypadkach organizacje muszą:

- poinformować Cię, jeżeli ich decyzja została podjęta w sposób zautomatyzowany
- dać Ci prawo do zweryfikowania zautomatyzowanej decyzji przez człowieka
- umożliwić Ci zakwestionowanie zautomatyzowanej decyzji.

Podejmowanie decyzji opartych na zautomatyzowanym przetwarzaniu jest dozwolone w pewnych okolicznościach, na przykład gdy zezwalają na to określone przepisy prawa.

*Ubiegasz się
o pożyczkę?*

Składasz wniosek o pożyczkę w banku internetowym. W tym celu musisz podać swoje dane, a następnie algorytm bankowy generuje informację o zdolności kredytowej i proponowanym oprocentowaniu. W tym momencie musisz otrzymać także informację o tym, że masz prawo wyrazić swoje stanowisko, zakwestionować decyzję, a także zażądać, aby decyzja oparta na algorytmie została zweryfikowana przez człowieka.

PRAWO DO PRZENIESIENIA DANYCH

Jeżeli firma wykorzystuje Twoje dane po wyrażeniu przez Ciebie zgody lub podpisaniu umowy, możesz poprosić ją o zwrócenie Ci danych lub przekazanie ich do innej firmy, z usług której chcesz korzystać — jest to tak zwane prawo do przeniesienia danych. Pierwotny dostawca, na przykład serwis społecznościowy, bank czy nawet podmiot świadczący opiekę zdrowotną, musi przekazać dane nowemu dostawcy. Przenoszenie danych powinno ułatwić Ci dostęp do innych rynków i dostawców, a tym samym dać Ci większy wybór.

*Udało Ci się
znaleźć tańszego
dostawcę?*

Okazało się, że masz możliwość skorzystania z usług tańszego dostawcy energii elektrycznej. Możesz poprosić dotychczasowego dostawcę o przekazanie danych bezpośrednio do nowego dostawcy, jeżeli jest to technicznie wykonalne. W każdym wypadku dostawca musi zwrócić Ci dane w powszechnie używanym i nadającym się do odczytu maszynowego formacie, tak aby można je było wykorzystać w innych systemach.

☁ DOSZŁO DO UTRATY LUB KRADZIEŻY DANYCH?

Nowe przepisy gwarantują Ci ochronę. Organizacja przechowująca dane musi poinformować krajowy organ ochrony danych, jeżeli wyciek danych jest groźny. Jeżeli wyciek danych stanowi istotne zagrożenie dla Ciebie, organizacja musi Cię poinformować osobiście.

W każdym państwie UE działają organy ochrony danych, zajmujące się nadzorowaniem unijnego prawa o ochronie danych.

*Firma
przewozowa
ujawniła Twoje dane?*

Zamawiasz taksówkę za pomocą aplikacji. W pewnym momencie w firmie przewozowej dochodzi do ogromnego wycieku danych kierowców i pasażerów. Możesz wnieść skargę do organu ochrony danych, który zbada sprawę.

☁ UWAŻASZ, ŻE DOSZŁO DO NARUSZENIA TWOICH PRAW W ZAKRESIE OCHRONY DANYCH?

Możesz skontaktować się z organizacją przechowującą dane. Zawsze masz też możliwość złożenia skargi w krajowym organie ochrony danych lub pójścia do sądu. Organ ochrony danych może nakładać na organizację szereg różnych sankcji, takich jak nakaz wstrzymania przetwarzania danych czy kara finansowa.

Osoby, które poniosły szkody majątkowe, mogą ubiegać się o odszkodowanie poprzez podanie organizacji do sądu lub zwrócenie się do organizacji pozarządowej zajmującej się ochroną danych o reprezentację prawną.

Kontakt z krajowym organem ochrony danych:
www.edpb.europa.eu

Jak skontaktować się z UE

Osobiście

W całej Unii Europejskiej istnieje kilkaset centrów informacyjnych Europe Direct.

Adres najbliższego centrum można znaleźć na stronie:

https://europa.eu/european-union/contact_pl.

Telefonicznie lub drogą mailową

Europe Direct to serwis informacyjny, który udziela odpowiedzi na pytania na temat Unii Europejskiej. Można się z nim skontaktować:

- dzwoniąc pod bezpłatny numer telefonu: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektórzy operatorzy mogą naliczać opłaty za te połączenia),
- dzwoniąc pod standardowy numer telefonu: +32 22999696,
- drogą mailową: https://europa.eu/european-union/contact_pl.

Ani Komisja Europejska, ani żadna osoba działająca w imieniu Komisji nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania zamieszczonych poniżej informacji.

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2019

© Unia Europejska, 2019

Ponowne wykorzystanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Ponowne wykorzystanie dokumentów Komisji reguluje decyzja 2011/833/UE (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39).

Unijne przepisy o ochronie danych dają Ci więcej kontroli nad Twoimi danymi osobowymi, dzięki czemu możesz bezpiecznie robić zakupy, udostępniać informacje i przeglądać strony w internecie. Poznaj swoje prawa, przejmij kontrolę.

europa.eu/dataprotection/pl

